

ORO SKAUTŲ ISTORIJA

Prieš II pasaulinį karą oro skautų buvo tikrai Austrijoje, Estijoje, JAV, Lietuvoje ir Vengrijoje.

Lietuvos Aero Klubo (LAK) sklandymo mokyklą Nidoje nuo 1933m. Kasmet lankė nemažai skautų. Oreivybės idėją jie skleidė tarp kitų skautų ir šiaip moksleivių. 1934m. Pavasarį Šiaulių amatų mokykloje susidarė aviacijos megėjų būrelis, kurio p-ku buvo sudaryta sklandymo mokyklą baigęs V.Šabanas. Būrelio daugumą sudarė skautai. Paskaitas skaitė aviacijos ltn. Radvenis. 1935m. Kauno „Aušros“ tunte įsikūrė aviacijos megėjų būrelis; daug jo narių tais pačiais metais įgijo oreivio specialybę. 1937 pabaigoje Kauno Šančių tunto Basanavičius draugovėje įsteigta 2 oro skautų skiltys, jų vadovas buvo T.Vaitelis. Rugsėjo mėnesį šios skiltys surengė savo darbo lėktuvėlių modelių parodą, o draugovė pastatė mokytojo Vytauto Bičiūno pantomimą „Gedimino sapnas“, jam vadovaujant. 1939m. Šios skiltys sudarė Dariaus-Girėno draugovę.

Taip pat 1939 Panevėžio Kęstučio draugovėje įsikūrė oro skautų skiltis, kuri rudenį išaugo į A.Gustaičio draugovę. Tais metais skiltys įsikūrė Alytuje, Biržuose, Utenoje ir kitur. Oro skautų plėtimuisi ir Dariaus –Girėno draugovei buvo pasišventusi visa Bičiūnų šeima: tėvas Vytautas-d-vės įkūrėjas ir globėjas, sūnūs Rimantas ir Vytautas- skiltininkai. 1940m. Veikė jau 4 oro skautų draugovės ir ištisa eilė skilčių.

1939 birželio 2-4 dienomis Kaune įvyko oreivybe susidomėjusių skautų sąskrydis; dalyvavo per 250 skautų.

Vokietijai užgrobęs Klaipėdos kraštą puikiai įrengta sklandymo mokykla Nidoje. 1939m. Dariaus-Girėno draugovės surengė kalvotoje Zarasų raj. 4 savaitių stovyklą su kursais, kuriuos baigė 21 skautas. Stovyklai vadovavo V.Čepas. Greta skautamokslio, pagilintos oreivybės žinios, laidinta lėktuvų modeliai, o LAK instruktorius mokė sklandyti. Paruošta A ir B pilotai ir modelistai.

1937m. LSB V.Vadijos nutarimu leista skautams sklandytojams ant dešinės kišenės raukšlės nešioti sklandytojo piloto ženklelį.

Buvo numatyta LSB V.Vadijoje 1940m. Pavasarį įsteigti oro skautų skyrių, nes oro skautų vienetai kūrėsi įvairiose vietovėse ir buvo vykdoma speciali programa, parengiant skautus priešlėktuvininkus ir kt.

1939m. Kūno Kultūros rūmai išleido oro skautų sukonstruotų aviamodelių brėžinius, o LAK padovanojo Kauno oro skautams mažą sklandytuvą „Nykštuką“ ir leido jiems naudotis keletu mokamųjų sklandytuvų.

Dariaus-Girėno draugovė savo veiklą pradėjo šūkiu „Nuo modeliuko prie sklandytuvo, nuo sklandytuvo prie lėktuvo“. Jau 1939 m. Skautų dauguma buvo kvalifikuoti modelistai, 3 sklandytojai ir 1 civilinis lakūnas. Trims skautams LAK paskyrė stipendijas sklandymo mokykloje. Metinėje draugovės šventėje buvo paskelbta darbų apskaita: įsteigta 4 Sakalų skiltys, surengta 8 draugovės ir 56 skilčių sueigos, 3 iškylos, sklandytojo A piloto laipsnį įgijo 3; lankyta priešcheminės apsaugos kursai; „Nykštuku“ sklandė 15; surengta 2 aviamodelių parodos su 60 eksponatų, pastatyta 200 modelių; teorinius lakūnų kursus baigė 3; aviomodelisto-aviatoriaus specialybę įgijo 19; darbo talkoje prie Šventosios uosto dalyvavo 2. Nuo 1940 draugininku buvo jaunesnysis Vytautas Bičiūnas.

Lietuvos aviamodelių išlaikymo ore rekordus laimėjo: V.Tamulaitis- lauko aviamodeliu su gumos varikliu, A.Augūnas-mikrofilminiu aviamodeliu. LAK sportinėje eskadrilėje skraidė lakūnai: V.Civinskas, K.Janavičius, L.Perednius, A.Valaitis ir kt. Iš skaučių Salomėja Šeporaitytė pirmoji tapo lakūne. K.Vasiliauskas buvo LAK narys ir parašiutininkas. I.Petniūnas buvo LAK narys, sklandytojas, SM orinio susisiekiimo inspekcijos sekretorius ir vėliau civilinis lakūnas.

P.Jurgėla "Lietuviškoji Skautija"

<http://broli.skautai.net/oro/>

http://old.skautai.lt/oro_skautai/

<https://sites.google.com/site/oroskautaijubi2013/>

<https://sites.google.com/site/oroskautaijubi2013/WashDC-oro-2013>

<http://www.seniorcoutinghistory.org/seniorscoutsite/airscouts.html>